

Slovenski

PRIJATEL.

Izhaja enkrat v mesecu.

Velja 4 gold. 30 kraje. na leto.

Štev. 1. V Celovcu 15. januarja 1875. XXIV. tečaj.

Pridiga za nedeljo Septuagesimo.

(Kaj nas k delavnosti priganja?)

Kaj stojite tukaj brez dela celi dan?
Mat. 20, 6.

V v o d.

(Kdo je taisti, ki zjutraj zgodaj delavce v svoj vinograd najema? Naš ljubeznjivi Oče nebeški.) On je najemal in klical, kakor pridni hišni gospodar; pošiljal je že zgodaj v stari zavezi svoje služabnike, poslal je svojega lastnega Sina v novem zakonu, in še ima zdaj Božje namestnike in kliče ljudi v svoje kraljestvo sv. katoliške cerkve na zemlji. — Koga kliče? Nas, svoje otroke, ktere za dediče (erbe) Božjega kraljestva postaviti želi, da bi prišli, njemu zvesto služili, in večno zveličani bili. — Kam nas kliče? V svoj vinograd sv. keršanske vere in pravičnega zaderžanja, kateri vinograd je zasadil sam Božji Sin, Jezus naš Zveličar. — Kdaj nas kliče? Celo naše življenje, od prve ure naše mladosti do ednajste ure naše starosti, da bi se k njemu na dobro delo podali, celi dan življenja našega na zemlji obilno dobrega storili in si veliko plačilo zaslužili na večer svoje smerti.

Oče nebeški kliče neprenehoma ljudi na svoje delo, pa le malo se jih o prvi uri svoje mladosti z vsem v njegovo službo poda; zakaj dokler je človek mlad, ne stori dobrega rad. — On kliče zopet človeka, kedar se že odrašččen sam spametuje. Veliko se jih ostarljivih o deveti uri v njegovo službo poda, pa dosti jih še na tergu pregrešnega sveta zaostaja, in poboljšanje le na starost odlaga. Dobrotljivi Oče jih ne odverže, še ob ednajsti uri njihove starosti jih kliče v svoj vesel vinograd pravičnega življenja, in kolikor se jih tudi tistokrat v njegovo službo poda, ljubeznjivo jih med svoje

delavce vzame. Ako si prizadevajo storiti, kar je mogoče, to zadnjo kratko uro na večer svojega življenja: enako plačilo jim bo dal, kakor najpervim, kateri so sicer celi dan svojega življenja v službi Božji delali, pa si toliko prizadevali niso; zakaj Bog ne bo gledal, kako dolgo ampak veliko več, kako zvesto njemu služimo. Tudi nas zadeva preljubeznivega Očeta mili glas: „Pojdite tudi vi v moj vinograd, in kar bo prav, hočem vam na večer življenja plačati.“ Ob kateri uri se pa hočemo v njegov vinograd dobrih del in pravičnega življenja podati? O ne odlagajmo do ednajste ure svoje starosti, tistokrat bi bilo morebiti že prepozno, ker ne vemo, ako jo doživimo. Ravno to uro se primimo svojega pravičnega dela. K delavnosti nas ne opominja le samo današnje sv. evangelje, ampak tudi desetero prijatlov, ki vam jih v današnjem nauku za tovarše ponudim. Pripravite se!

Razlaga.

1. Pervi prijatelj, ki nas k delavnosti opominja, je naša pamet. Vidiš lepo in umetno izdelano uro, s toliko raznimi kolesi in kolesci, vreteni in vretenci; po pameti skleneš, da je mojster ni naredil, da bi stala, temuč ljudem čas in ure kazala. Zagledaš cerkev z visokim zvonikom, znotraj pa z lepimi oltarji, veličastnimi podobami svetnikov in drugimi lepotijami, tedaj veš, da ni postavljena, da bi prazna stala in zopet razpadla, temoč da bi verni v njej molili in Bogu služili. — Poglej pa človeka, na zemlji naj imenitnišo stvar Božjo; kaj misliš, ali mu je mar Bog dal tako čudno telo, da bi postopal in lenobo pasel? Ali mu je dal jasno oko, da bi mižalo? uho, da bi tisto vedno zaperto imel? jezik, da bi z njim nikdar ne spregovoril? noge, da bi lenobno posedale in postopale? in tako čudne roke, da bi praznovale? O kaj še! kaj takega pametni človek od neskončno modrega stvarnika misliti ne more! Po čem je dal Bog človeku na dalje bistri um, jasno glavo in prosto voljo? Ali mar da bi jo zarujovali pustil? Ne, temoč da bi s svojim umom Boga spoznal in ločil hudo od dobrega, in s svojo prosto voljo dobro izvolil, hudo zavergel. Tako nas tedaj že zdrava pamet uči, da smo delati dolžni. Toraj pa tudi najdemo ljubezen do delavnosti celo med neverniki. Stari Egipčanje so vsakega k smerti obsodili, kateri se ni naučil nobene reči, s katero bi se bil zamogel preživiti. Indijanski modrijani so lenobo tako zlo čertili, da so mlajše pred kosilom vselej poprašali, kaj da so od ranega jutra delali ali se naučili. Kdor ni vedel nič povedati, bil je brez kosila stopen. Celó tako zlo so lenobo sovražili, da so umerle lenuhe, kakor ko bi taki ljudje živeli ne bili, ondi zagrebli, kamor so živali pokopavali.

2. Drugi prijatelj, ki nas k delavnosti priganja, je sv. pismo. „V potu svojega obraza boš svoj kruh jedel“, govoril je Bog Adamu po storjenem grehu, ter ga s temi besedami k težavnemu delu ob-

sodil. In pobožni Job pravi: „Kakor je ptica stvarjena, da leta, je človek stvarjen, da dela,“ in „kdor ne dela, naj tudi ne je,“ govori sv. apostel Pavel, ki je po dne učil in sv. evangelje oznanoval, zvečer pa delal in tekal, da se je preživil. — Od Marije, prečiste Device, nam cerkveni učenci dopovedujejo, da je, dokler je še v tempeljno prebivala, od ranega jutra do devetih molila, od devetih do treh popoldne delala in tako naprej zdej delala zdej molila. — Kristus sam se je trudil, še dokler je v Nazaretu živel, ter svojemu redniku in svoji materi delati pomagal. Ko je pa učiti začel, učil je po dne ter ljudem razkladal zveličanske nauke sv. evangelja, zvečer pa molil, ter večkrat pol noči ali tudi vso noč v molitvi prečul.

3. Tretjega prijatla, ki nas k delavnosti opominja, imamo v stvarjenih rečeh. Predolgo bi se mudil, ko bi hotel vse naštet. Ozmimo se le na drevesa: Če jih o pozimskem času pogledaš, kdo bi mislil, da bodo zopet kdej oživele. Pride pa vesela spomlad, jih toplo solnce ogreje, in glej, ozelené in cvetó in žlahtni sad rodé. In modri kralj Salomon govori: „Pojdi k mravljincu v šolo, in uči se od njega modrosti; nima ga vodja, ne gospodarja, ne zapovedavca, in vendar si po letu hrano napravlja, in nabira o žetvi svoj živež.“ (Prov. 6, 6.) Res čudno je, kar nam rimski pisatelj Plinij od teh marljivih živalic dopoveduje. Pravi, da v svoje podzemelske shrambe žito znašajo, in da bi ne sperhnelo, vsakemu zerncu kal odgriznejo. Veče zerna razkoslajo, ter kos za kosom v jamo nosijo. V mokrem vremenu nabrane zerna na solncu posušé, da ne gredó pod zlo. O polni luni tudi po noči delajo: in o, kako so pridne in marljive, kako urne in neutrudene, kako vbogljive in vesele pri svojem delu! Nič manj pridna ni bučelica. Glej, kako leta od cvetlice do cvetlice, ter nabira sladke sterdi in žlahtnega voska, človeka pa pridnosti uči in k delavnosti budi.

4. Četrti prijatelj, ki nas k delavnosti vabi, je časna sreča in blagostanje delavnega človeka. Sv. pismo pravi: „Ako ne boš len, prišla bo tvoja žetev kakor studenec, in revščina bo dalječ od tebe deržana.“ (Prip. 31, 10.) Pač res je taka: Z delom si kupec premoženja nabira; z delom si rudar zlato in srebro izpod zemlje na dan spravlja; z delom plavec žlahtne bisere lovi po globočinah morja; le delavni kmet si kašče in hrame polni z žitom in vinom; z delom in trdom si živež in obleko oskerbimo in tudi lakote in pomankanja ubranimo, ako si za prihodnje dni kaj prihranimo. Marsikak revež je z delavnostjo premožen postal, ko je nasproti marsikteri bogatih po svoji lenobi na beraško palico prišel. Toraj so pa tudi od mladih nog dela vajene roke zraven lepega podučanja naj boljša dota, ki jo starši svojim otrokom zapustiti zamorejo.

5. Peti prijatelj, ki nam delavnost priporoča, je zdravo telo. Boljšega branila zoper bolezní ga ni, kakor je delavnost. Tekoča voda je čista in bistra; obleke, ki jo vsak dan nosiš, se moli ne

primejo; železo, ki se vedno derga, rija ne sne; in telesa, ki je v vednem gibanju in majanju, se tudi bolezen tako lahko ne loti. Skušnja nas uči, da so ljudje, ki predobro živé in le malo delajo, večidel slabotni in bolehní, ko se nasproti delavni človek tudi pri slabi hrani večidel obilnega zdravja veseli.

6. K delavnosti nas opominja tudi spoštovanje ljudi. Delavnega človeka vsak obraja, se rad ž njim pomenja, ga za eno ali drugo reč popraša, ko se nasproti lenuha vse ogiblje. Delavnega posla povsod radi v službo jemljejo, ga boljši plačajo in le neradi od hiše spusté. Pridno in delavno gospodinjo celo sv. pismo pohvali, ter njeno ceno postavi više od biserov in žlahtnih kamnov. Spoštovanje, ki delavnega spremlja, je šesti prijatelj, ki ga kliče na delo.

7. Sedmi prijatelj pa je zadovoljnost in veselo serce. Kdor rad in pridno dela, ne bo črez dolg čas tožil. Delavnemu človeku je čas le rad prekratek, in ure mu le prenašlo naprej tekó. Pri tem je zadovoljen in serce njegovo je veselo. In ako bi ga tudi kako terpljenje obiskalo, tolaži ga dobra zavest, da je svoje dolžnosti spolnoval zvesto po svoji moči. Ni mu toraj treba posvetne dobrovolje iskati, ne za nečimernim veseljem tekati, da bi dragi zlati čas hitreje naprej pognal. S tem pa tudi mnogim nevarnostim odide in se mnogim skušnjavam odtegne. „Kdor dela, bo skušan le od enega hudiča, lenuh pa bo skušan od brezštevila hudičev,“ uče cerkveni učenci (sv. Cassian. Ps. 87.) in „lenoba je začetek vse hudobije,“ nam pregovor veli in sv. pismo uči; hudobija in pregreha pa podere človeku mir vesti in dušni pokoj in ga ob zadovoljnost in pravo veselje pripravi.

8. Osmi prijatelj, ki nas k delavnosti vabi, je vednost in učenost, ktera se le po dolgem trudu in velikem delu zadobi. Kdor hoče na visoko goro priti, ne sme v dolini postajati in po senci polegati; in kdor hoče kaj znati, ne sme dolgo spati ali križem rok držati. Marsikdo si nemara misli: O ko bi jes gospod bil, kakor ta ali uni, pač dobro bi se mi godilo! Toda kdor hoče učen gospod biti, mora se veliko učiti, si glavo beliti, in večkrat čuti dolgo v noč, ter težke bukve prebirati med tem, ko drugi sladko spé.

9. Deveti prijatelj nam pravi, da je zgodnja vaja v delu naj boljša zapreka in naj terši jez zoper malovredno beračevanje. „Kar se Anžek nauči, tudi Anže stori.“ Kako resničen da je ta pregovor, pričajo nam terdni in čeversti beračuni, kateri nobenega dela vajeni, ljudi nadlegujejo, jim dari po sili iz rok tergajo in domačim potrebnim revam milodare tako rekoč spred ust jemljejo. Če hočemo, da nam sčasoma ne bodo več nadlege delali, ne pustimo nobenega otroka beračevati, marveč slehernega k delu zavrnimo. Pač prav je nek moder mož govoril, ko je beraškega fantalina vgladal, ter rekel: „Kdor mu je prvi milodar podelil, storil ga je berača, ljubezen do dela v njegovem sercu vdušil.“

10. Deseti prijatelj nam kaže plačilo, za trud in delavnost nam na unem svetu pripravljeno. „Nebeško kraljestvo silo terpi, in le, ki so silni, si ga prilasté,“ govori sv. pismo. Nebesa so plačilo naše delavnosti. Dobra je molitev in potrebna, toda molitev bi nam nič ne pomagala, če bi le samo molili, nič pa ne delali. Podobni bi bili bolniku, kateri bi molil, zdravil se pa branil, ko je le vendar volja Božja, da se jih posluži, ker zato ravno jih je Bog vstvaril. Potrebna nam je gnada Božja, ker brez nje nič dobrega storiti ne premoremo; toda gnada Božja nam brez našega prizadevanja nebeških vrat odperla ne bo. Jezus sam ja pravi, da je hlapec, ki je svoj talent zakopal, in si ž njim nič ni pridobil, bil pahnjen v vunajno tamo, kjer je jok in škripanje z zobmi. „Moli in delaj“ je tedaj zlati nauk, če se ga deržimo, nam večno zveličanje ne odide. — To najdemo potrjeno tudi v življenju sv. Antona puščavnika. Nekega dne ni imel nič pravega veselja do molitve, ves je bil zmoten in razmišljen. K Bogu zdihuje in ga na pomoč kliče; kar zagleda človeka njemu samemu prav prav podobnega. Ta je en čas delal, ter iz palmovih vej pletenice (jerbase) pletel, nekaj časa molil, potem se spet k delu vsedel, in čez nekaj časa se spet k molitvi povernil. Ko vidi človeka, kako da deloma dela in deloma moli, je tudi glas zazslišal: „Stori ravno tako, in boš zveličan.“

Sklep.

(Tu imate desetero prijateljev, ki nas k delavnosti opominjajo.) Delajmo toraj pridno in neutrudeno vsak po svojem stanu, dokler je še čas, in nas ljubi Bog še na zemlji pusti, da si nabiramo veliko dobrih del za večno življenje. Prišla bo noč, ko delati več ne bode moč. Ne morem svojega govora lepši skleniti, kakor z besedami učenega gospoda, ki so jih v neke bukve napisali: „Nebo in zemlja in vse stvari ti oznanujejo, o človek! dolžnost, da se trudiš in delaš. Poglej na nebasa: od stvarjenja semke solnce vzhaja in zahaja, in daje gorkoto in svitlobo zemlji po Božji postavi. Od stvarjenja sem spreminja mesec svojo luč in razsvitljuje tamnoto po noči po Božji postavi. Od stvarjenja semkaj tekaajo zvezde po svojih tirih in potih in oznanujejo veličastvo Božje po Božji postavi. Od stvarjenja semkaj kipijo snežniki v nebo, in led in sneg nabirajo po zimni, da reke in potoke napajajo, in hlad o poletju razpuščajo po deželi po Božji postavi. Od stvarjenja semkaj se stekajo studenci in reke po dolinah in planjavah, da živino in ljudi napajajo po Božji postavi. Neprenehoma rastejo in rodé zeljša in drevesa in živali, da človeku hrano in pomoč dajejo po Božji postavi! Glej, vse se giblje, vse se trudi, vse raste, vse zori, in sad in obrod prinaša ob svojem času! — Človek! — ali ti sam — boš spal?“ — Amen.)

Pridiga za nedeljo Seksagesimo.

(Gorje zaničevavcem božje besede.)

„Seme je božja beseda.“ Luk. 8, 11.

V v o d.

Ne morem vam skrivati, da me vselej neka otožnost obhaja, kedarkoli današnje sv. evangelje berem; vidim namreč, da seme božje besede, ki ga mi v vaše serca sejemo, tako malo, malo sadu stori. Zakaj če je že Jezus, nebeški Učenik, le četrti del svojih poslušavcev takih imel, pri katerih je božja beseda na dobro zemljo padla, pri vseh drugih pa je brez prida ostala, — kaj si še le mi hočemo pričakovati, ki je naša beseda proti Njegovi le prazen glas? Ja, da bi le samo pri tem ostalo, že dosti žalostno bi bilo. Pa še verh tega zaničujejo našo besedo, jo v blato teptajo. Pa gorje jim vsem, ki tako počenjajo z božjo besedo; velik greh storijo in hudo sibo si spletajo! Od tega hočem danes govoriti in vam pokazati:

1. Božjo besedo zaničevati je velik greh, in
 2. Bog zaničevavce božje besede hudo kaznuje.
- Zvesto poslušajte, da tega velikega greha ne storite in v veliko nesrečo ne pridete!

R a z l a g a.

1. „Velikokrat in po mnogih potih je nekaj Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič tiste dni nam je govoril po Sinu, kterega je postavil deležnika vseh reči, po katerem je stvaril tudi svet;“ tako piše sv. apostelj Pavel (Hebr. 1, 1—3). Bog je pošiljal preroke in učnike v starih časih, jih razsvitljeval, jim svojo lastno besedo v usta dajal, katero naj oznanujejo ljudem v božjem imeni; še čudeže je delal, da je poterdoval resnico svojih naukov; ja kaj bi rekel? Še svojega edinega Sina je poslal na svet kakor nebeškega sejavca, ki je cele tri leta trosil in sejal zveličansko seme svoje besede med ljudi in je še sam s svojo kervjo podpisal in s svojo smertjo na križu zapečatil svoj nauk in s svojim vstajenjem poveličal ga. Le on Sam je bil kos reči (Jan. 8, 38): „Jaz govorim, kar sem pri svojem Očetu vidil, in vi delate, kar ste pri svojem očetu videli.“ In pred ko je šel nazaj k svojemu Očetu, je še namestnike za učnike si izvolil, apostole in druge učence, katerim je svoje nauke izročil in oblast jim dal pa tudi dolžnost naložil, v

Njegovem imenu ljudi učiti. Zakaj tako jim je rekel: „Kdor vas posluša; mene posluša.“ In ko se jim je po svojem od smerti vstajenji prikazal, zastavi jim najpred vso svojo božjo moč in oblast, rekoč: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemji.“ Potem jim pa zapove (Mat. 28, 19, 20): „Toraj pojdite in učite vse narode in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina in svetega Duha. Učite jih spolnovati vse, kar sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ In zopet pri drugi priložnosti je rekel (Jan. 20, 21): „Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.“ In da bi se nikdar pri oznanovanji Jezusovega nauka zmotiti ne mogli, obljubil jim je še, pa tudi poslal sv. Duha, Učenika resnice. Rekel jim je (Jan. 16, 13, 14): „Kader pa pride on, Duh resnice, učil vas bo vso resnico; ne bo namreč govoril sam iz sebe, temuč, kar bo slišal, bo govoril, in prihodnje reči vam bo oznanoval.“ (Mark. 16, 20): „Oni pa so šli in so učili povsod, in Gospod je delal ž njimi, in je besedo poterdoval s čudeži, kateri so se potem godili.“ Oj, kdo nam šteje vse kervave stopinje, ki so jih apostoli storili, da so sv. evangelje razširili po celem svetu! Koliko so puta prelivali, in močili ž njim zemljo človeških srec!

Koliko milijonov mučencev je moralo umreti, da se je nebeško seme keršanstva vkoreninilo in izcimilo in rastlo do te dobe, da se mi le lahko zanašamo, da mora resnica biti, kar so oni enoglasno s svojo prelito kervjo pričali. Koliko so si cerkveni učeniki prizadevali, da bi razlagali sv. pismo in pravi nauk Kristusov nepopačen nam ohranili, nam ga spričali, nam ga izročili! Toliko vesoljnih cerkvenih zborov, kar jih je bilo od Kristusovega časa do zdaj, 20 do prvega Nicejskega zbora leta 325 do zadnjega Vatikanskega v Rimskem mestu l. 1870: vsi ti nič družega niso namenili, kakor čisto besedo božjo sedajnemu rodu kot drago dedščino varovati in pričati.

Zdaj pa kak nemarnež pride in vse te božje naredbe, vse prizadevanje božjega Sina in apostelnov od Njega poslanih, vso kri mučencev, ki je za besedo božjo v potokih tekla, ves trud in vso učenost cerkvenih razlagavcev, tudi vse cerkvene naprave, ktere merijo na to, da se nam ohrani beseda božja na zemlji, zaničuje, zasmehuje, zamečuje, še vredno se mu ne zdi, poslušati jo, ali pa če jo že posluša, le da jo taji, na krivo obrača ali pa si celo norce dela iz nje! Sami sodite, ljubi moji! kakšen greh to mora biti, besedo večnega Boga v smeh imeti in staviti, v nič storiti, besedo Jezusa Kristusa, kateri Sam od Sebe pravi: „Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bojo prešle.“ (Mat. 24, 35.) Ako že vsak pošten človek na svojo besedo kaj derži in ga hudo prime, ako mu jo kdo spodbija: kako mora tako djanje še le Boga žaliti naj svetjšega, naj modrejšega!

2. Zaslužene so toraj šibe, ki jih Bog na zaničevanje Svoje besede žuga.

a) Perva je, da jim taisto, če ne popolnoma odtegne, pa vsaj zmanjša. Taka je bila že v stari zavezi. — Po ravno tej meri, kakor so Judje besede svojih prerokov obražali, ravno po tej meri so jo tudi prejemali, več ali manj ali pa celo ne, ako so jo sploh zaverгли. Taka je bila tudi čas keršanstva. — Da vam le en sam izgled povem. Bilo je na Jutrovem, v sedajnih turških deželah, da so besedo božjo kristjanje, namesti da bi spolnovali jo, le vsak po svoji glavi si jo tolmačili, tako daleč je bilo prišlo, da so ljudje najnižjega stana na mestnem tergu od resnic sv. vere se očitno pitali. Ali kaj se zgodi? Čedalje bližej Turk pritiska, in kar je še keršanskega nauka razkolništvo ali staroverstvo zapustilo, je sovražni Turk pobral.

b) Druga šiba za zaničevanje besede božje je, da Bog take njih slepoti prepusti. Glej če ti komu iz najboljšega serca prigo-varjaš, ga svariš in opominjaš, pa te le ne posluša, ne vboga, gotovo se ga na zadnje navoljiš, mu nič več ne rečeš, ampak pustiš ga in se ga ne z lepega ne z hudega lotiš, bodi prav za njega ali pa ne. Ravno tako tudi Bog. Ako nam pa Bog našo spačeno voljo dopušča, ako nič več k našemu sercu ne govori, takrat je huda: človek se čedalje bolj zanemarja in v greh zakopava. Zgodi se mu, kakor sv. Pavel od nevernih ajdov piše (Rimlj. 1, 28—32): „In kakor jim ni bilo mar, Boga spoznati, prepustil jih je Bog spridenemu poželenju, da delajo, kar se ne spodobi, da so polni vse krivice, hudobije, kurbanja, lakomnosti, napačnosti, polni nevoščljivosti, ubijanja, krega, goljufije, hudodelnosti, podpihovavci, obrekovavci, Bogu sovražni, zasramovavci, prevzetni, napuhneni, izmišljevavci hudobij, staršem nepokorni, neumni, razujzdani, brez ljubezni, brez zvestobe, brez usmiljenja; kateri, ki so božjo pravico spoznali, niso razumeli, da so, kateri take reči delajo, smerti vredni; pa ne le, kateri tako delajo, ampak tudi, kateri rako delajočim privolijo.“ To je naj hujša kazen, ki jo zaničevanje božje besede privleče nad človeka; zakaj serce po tem takem oterpnjeno in nespokorjeno zadnjič človeku pogubo nakoplje, in to je zaničevanja besede božje 3. šiba. (I. Reg. 15, 23.); „In ko je bil Samuel prišel k Savlu, rekel mu je Savel: Blagoslovljen bodi od Gospoda, spolnil sem besedo Gospodovo. In Samuel je rekel: In kaj je to beketanje čed, ki v mojih ušesih šumi, in (mukanje) goved, ki ga slišim? In Savel je odgovoril: Od Amalečanov so jih pripeljali; zakaj ljudstvo je zaneslo boljšim ovcam in govedom, da bi se darovale Gospodu, tvojemu Bogu, drugo pa smo pobili. Samuel je pa rekel Savlu: Pusti me, da ti povem, kaj mi je nocoj Gospod govoril. In mu je rekel: Govôri. In Samuel je rekel: Jeli, ko si bil še majhen v svojih očeh, si bil za poglavarja postavljen čez Izraelove rodove, in Gospod te je mazilil v kralja čez Izrael? In Gospod te je poslal na pot, ter

je rekel: Pojdi, in pobi grešnike, Amalečane, in vojskuj se zoper njé do njih pokončanja. Zakaj tedaj nisi poslušal glasú Gospodovega, temuč si se obrnil v rop, in hudo storil v očeh Gospodovih? In Savel je odgovoril Samuelu: Saj sem poslušal Gospodov glas, in sem hodil po potu, po katerem me je Gospod poslal, ter sem pripeljal Agaga, kralja Amalečanov, in sem pobil Amalečane. Ljudstvo pa je vzelo od ropa ovec in volov, pervin tega, kar je bilo pomorjeno, da bi jih darovalo Gospodu, svojemu Bogu, v Galgali. In Samuel je rekel: Mar hoče Gospod žgavnih in klavnih darov, in ne veliko bolj, da se posluša glas Gospodov? Zakaj pokorščina je boljša kakor darovi, in poslušati več, ko darovati mast ovnov; zakaj ustavljati se, je nepokoren biti, je kakor hudobija malikovanja. Zato tedaj, ker si Gospodovo besedo zaverigel, je tudi tebe Gospod zaverigel, da ne boš kralj.“

Da se takemu bliža poguba, priča mu je ravno nemarnost, neobčutljivost, prevzetnost proti božji besedi. Strašna resnica je v sv. pismu izrečena: „Grešnik, ako na globoko pride, ne mara več.“ Ravno kakor zapravljivec, kedar je že preveč zadolžen, in nima upanja več, se izkopati, na to rajtingo še bolj zapravlja, tako tudi grešnik. Zveličansko upanje mu čedalje bolj vgasuje, hudobija, pregrešnost pa se narašča. Začetek tega pa je, da se zoper besedo božjo ogluša. Ravno kakor ob Noetovem času; Noe je barko si delal zoper vesoljni potop; 120 let jo je delal in kateri so ž njim živeli, so vedli, zakaj? Noe namreč jim je vedno božjo kazen napovedoval, pa le niso verjeli, dokler niso vode potopa priderle in jih zalile: Tako tudi mi pridigarji vam oznanujemo, kar najdemo v božjih prerokbah zastran grešnikov zapisanega: pa veliko jih je, ki nam nočejo verjeti, vse le za prazne kvante imajo, ki si jih mi izmišljujemo. Ali bojte se, katerih se zdaj nobeden nauk ne prime, se mu še smejite, in z naj ojstrejšimi, z naj svetejšimi resnicami naše vere se še norčujete, po kerčmah božje namestnike in njih besedo zasramujete, bojte se: tudi vam se zna zgoditi, kakor se bere v I. buk. kralj. 3, 11—12: „In Gospod je rekel Samuelu: Glej, storil bom reč v Izraelu, da bo slehernemu, ki to sliši, v obeh ušesih donelo. Tisti dan bom zbudil zoper Helija vse, kar koli sem govoril čez njegovo hišo; začel bom in končal.“ Bog je pravičen in kaznuje greh, posebno zaničevanje svoje besede do tretjega in četrtega roda. Kakor se zdaj sv. Duhu vedno vstavljajo, Njegovo opominovanje zamečujajo, slednjič se jim bo pa godilo po taistem žuganji, katero se bere v bukvah preg. 1, 24—31: „Ker sem vas klical, pa ste se branili; sem stegoval svojo roko, pa ga ni bilo, da bi se bil ozerl; ker ste ves moj svét zaničevali, in moje svarjenje zanemarjali: se bom tudi jez k vaši pogubi smejal, in posmehoval, kedar vas zadene, česar se bojite. Kadar nadloga nanagloma pridere, in poguba kakor vihar priverši; kedar stiska in težava nad vas pride: tedaj me bodo klicali, pa jih ne bom uslišal; zgodej bodo vstajali, pa me ne bodo

našli; zato, ker so krotitev sovražili, in za Gospodov strah niso marali, ker se niso mojemu svetu vdali, in so vse moje svarjenje zaničevali. Naj tedaj uživajo sad svojega obnašanja, in s svojimi sveti naj se nasitijo.“

Sklep.

H koncu skrivnega razodenja sv. Janeza se bere (22, 18. 19): „Pričujem vsakemu, kateri sliši prerokovanja teh bukev: Ako kdo k temu kaj pristavi, poslal bo Bog nadnj nadloge zapisane v teh bukvah. In ako kdo kaj odvzame od besed, ki so v bukvah tega prerokovanja, odvel bo Bog njegov del iz bukev življenja, in s svetega mesta, in od tega, kar je zapisano v teh bukvah.“ To žuganje vsem tistim velja, kateri sv. besedo božjo v nič devljejo, jo kratijo, gerdijo s svojim umazanim jezikom in tako ne le sami nerodovitni ostanejo, temuč še druge odvrtačo in tako strašno pohujšanje sejejo. Tega naj nas Bog vari. Kako dobra se dozdeva popotniku po noči svetilnica ali laterna, katera mu sveti in pomaga naprej! Tako svetilo je tudi beseda božja kakor kraljevi pevec pravi ps. 118: „Tvoja beseda je svetilo mojim nogam in luč mojim stezam. Prisegel sem in sklenil, deržati se tvojih pravičnih sodeb.“ Zatoraj obrajtajmo jo kakor nebeško voditeljico po vrednem, ljubimo jo in jo sprejemljimo z dobrim in naj boljšim srcem in bomo stoterni sad obrodili in ga večno vživali. Amen.

Pridiga za Svečnico.

(Dve skrivnosti tega praznika.)

„Ko so bili dopolnjeni dnevi očiščevanja Marije po Mojzesovi postavi, prinesli so Jezusa v Jeruzalem.“ Luk. 2, 22.

V v o d.

Drugoč srečamo po današnjem sv. evangelju tajste tri svete osebe v Jeruzalemskem tempelju, kjer smo jih že večkrat našli, ljubega Jezuška, deviško mater Marijo in krušnjega očeta sv. Jožefa. Namen tega prihoda v tempelj je bil, božje dete temu darovati, ktereга Sin je bilo, pa tudi da bi se prečista mati po Judovski postavi očiščevala. Pri tej priložnosti sta se pa tudi Simeon, priletan, pobožen mož, in Ana prerokinja po nagibu sv. Duha v tempelju znašla in sta novorojenega Zveličarja vsemu ljudstvu razglasila.

Dokler je brumna vdova Ana vsem pričujočim v tempeljnu govorila od rojstva Zveličarjevega, vzame Ga Simeon v svoje naročje in glasno Boga hvali za to gnado, da mu je dano, Njega viditi in objeti, ki so Ga očaki željno pričakovali in preroki zdihovali po Njem. Ves navdušen zapoje: „Zdaj spustiš itd.“ Čudno pa se nam mora zdeti, da se je Marija prišla očiščevati, dokler vendar ni bilo madeža nad njo; Marija, ki je bila brez vsega madeža spočeta, ki je bila čista vsake sence, tudi naj manjšega greha; Marija, devica prečista, mati brez vsega madeža, podoba vse svetosti, ta Marija se pride v tempelj očiščevati! To je res prečudna prigodba! Res je to prečudna prigodba, ki nam razodeva dve velike skrivnosti iz življenja rožne Device Marije. Ta prigodba nam razodeva:

1. Marijino veliko ponižnost, in
2. Marijino britko terpljenje. To vam hočem danes razkazovati; pripravite se!

Razlaga.

1. V Mojzesovi ali Judovski postavi je bilo porodnim ženam zapovedano (III. Mojz. 12) 40. den po porodu fantiča, in 80. den po porodu deklinice v Jeruzalemski tempelj priti, darovat novorojeno dete Bogu, ki ga je dal, porodnih dušnih madežev se očiščevati in pa dolžno daritev opravljati, letno jagnje in gerlico, ali pa, če ktera ni toliko premogla, dvoje gerlic. To pa je bilo v hvaležen spomin, da je Bog pervorojene otroke Izraeljske v Egiptovski deželi žive ohranil, dokler so vsi Egiptovski eno noč od kraja pomerli. Tako je še zdaj ta lepa šega med nami, da porodnice prvo pot, kedar s postelje vstanejo, v cerkev storijo, tukaj se Bogu zahvaliti za Njegovo varstvo na porodu, pa tudi da se ponižajo pred Bogom, da se dubovnega madeža omijejo, akoravno so v poštem zakonu spočele: zato se tudi z žegnano vodo poškropijo, pa se jim tudi prižgana sveča v roko da v spomin, kako da imajo sad svojega telesa v luči sv. vere izrejati.

Zdaj pa poglejte čudno ponižnost Device Marije, ktera se pri tej priložnosti razodeva. Postava očiščevanja je veljala le za druge ma ere, ker zakonsko življenje, akoravno od Boga vpeljana, se je vendar za kaj takega štelo in še vedno šteje, kar človeka nekako skruni. Marija pa je Jezusa po čeznatornem potu, od sv. Duha spočela, devica pred porodom, na porodu in po porodu ostala. Neomadeževana tudi ni bila potrebna nobenega očiščevanja. In vendar se ona kakor navadne zakonske matere tej sramotni zapovedi podverže in se med versto njih postavi, ktere so kakor Evine hčere tudi madež ali vsaj senco greha na sebi nosile. Že to je moglo britko biti za njo, da je niso mogli več za čisto devico imeti, kar jej je vendar više veljalo, kakor čast matere božje. Kar se je bilo z njo zgodilo, bilo je le njej in sv. Jožefu znano in še nekterim razsvitljenim dušam in ona se je po tem takem vpričo ljudi na videz naj više časti

sv. devištva odpovedala. Pa še manj so jo mogli za mater božjo imeti, ker v sv. pismu bilo je napovedano, da čista devica bo k temu izvoljena.

Glejte, koliko se je ona v samem tem djanji poniževala in svoje naj žlahtnejše lastnosti pokrivala! Ni se proti pričujočim izgovarjala ali opravičevala; njena skrivnostna ponižnost jej tega ni pripustila, veselilo jo je skrivši, pred ljudmi nepoznana biti in se zaničevati dati, in, akoravno iz kraljevega Davidovega rodu, se vendar ni sramovala, dar vbožnih, dvoje gerlic, prinesti, ker vedla je, da bogastvo nobene vrednosti ne da, pa tudi pošteno uboštvo sramote ne dela. — Ako se je pa Marija očiščevala brezmadežna, kolikor bolj še le nam gre, po njenem izgledu se očiščevati na duši, ali vsaj, dokler čisti nismo, ponižnim biti in svojo pregrešnost spoznati! Ona se ni le zaslužene časti branila in je svoje prelepe čednosti in hvalevredne lastnosti zakrivala: še iskala je priložnost, pred svetom se ponižati, kakor ravno današnja evangelijska prigodba kaže. Nasproti pa mi le po tem hlepimo in dirjamo, da bi bili očitno hvaljeni; gerda častiželjnost nas vedno naganja vse dobre dela na veliki zvon obešati in razglašati in le preradi iz tega napčnega nagiba jih doprinašati, in našo farizejsko pobožnost na pogled postavljati. Ako nas pa drugi ne hvalijo, kakor bi radi, še sami se bahamo, druge pa zaničavljamo; skerbno svoje slabe dela, svojo malopridnost tajimo in skrivamo, da le ne bi kaj zgubili svojega poštenja; hudo, hudo pa se nam zameri, kdor nas za malovredne ima; zdi se nam, ko da bi se nam vnebovpijoča krivica zgodila, bitko se pritožimo in včasih še odpustiti nočemo! Le kar mi storimo, je po naših mislih prav in dobro storjeno, le kar mi govorimo, bi imel vsak poterditi kakor besede sv. pisma. Gorje temu, ki se prederzne nam zoper govoriti ali vstavljati se nam! Oj kakšen razloček med Marijo in pa med nami! Napuhnež, idi in uči se od ponižne device, se poniževati! Nehaj vsaj enkrat, ves osramoten nekaj sam sebe preštimavati! Bolj ko boš ponižen, bolj ko boš svojo duhovno revščino spoznaval, bolj boš vreden prave časti, pa tudi deležen božje gnade, ktera le v serce gre, prazno lastne hvale, polno pa zaničevanja samega sebe; zakaj tako pravi večna resnica: „Kdor se povišuje, bo ponižan; kdor se pa ponižuje, bo povišan.“

2. Druga skrivnost današnjega praznika je Marijina britkost, ktera se je takrat v njenem sercu zbudila in je od te dobe nikoli več ni zapustila. Prišla je namreč v tempelj, svojega Sinčka Bogu darovat. Dokler pa so druge matere svoje rojence, ktere so Bogu darovale, zopet in sicer k svojemu veselju nazaj dobile, Marija pa Ga je res vsega Bogu za nas v klavni dar prinesla in ta spomin, kakor jo je na eno plat z radostjo, tako na drugo stran z britkostjo napolnil, da se dopovedati ne da. Vedela je po božjem razodenji, da ta njeni ljubček, sad njenega telesa, se bo za naše grehe kervavo daroval, ker k temu je On od Boga odločen, pa se je tudi sam namenil,

naj bi sramotno smertjo na križu ves svet odrešil. Izročila Ga je takrat nebeškemu Očetu, izročila Ga je Judom, Njegovim vmo-rivcem, izročila Ga je vsemu človeškemu rodu. Kakor cerkveni uče-niki terdijo, je Ona že takrat v duhu naprej videla vse bolečine, vse strašne muke in britko smert svojega Sina, ki jih bo enkrat terpeti imel. To jej je tudi Simeon očitno povedal rekoč: „Tvoje serce bo meč presunil,“ iz česar je mogla spoznati, da bo mogla za Njega delj ali ž Njim veliko žalost prestati. Ko je Marija te besede sli-šala, že je meč občutila v svojem sercu, je že vidila svojega Sina, ki Ga je črez vse ljubila, kakor hudodeljnika gnati na kalvarsko goro in na križ pribitega vmirati. Takrat se je njeno terpljenje za-čelo in je terpelo noter do smerti Jezusove; celih 33 let je meč nosila v svojem sercu in lahko si mislite, kako jo je ta meč bolel, kako ranil! — Kedarkoli je božje dete pogledala, spominjala se je, kaj Ga še hudega čaka. Kedar ga je ljubeznjivo pestovala ali na maternih persih dojila, jej je prišlo na misel, da Ga le za smert rodi. Tako je Ona ves čas na tihem žalovala in britkost v sebi ču-tila, od ktere razun Boga nihče ni vedel. To je tedaj taista skrivna britkost, ktero je Marijino serce čutilo, in za česar voljo se ona tudi imenuje žalostna mati in kraljica mučencev in mučenic.

Ljubi moji! Ako je že Devica Marija, nad ktero je vendar Bog toliko dopadenja imel, tako britkost in tako dolgo skušala, kaj bi se pa mi branili terpljenja, ki smo grešniki in smo si 1000krat pekel zaslužili, dokler je ona brezmadežna Devica bila? Čudno se nam mora zdeti, da ravno taista dva, ki sta bila naj svetejša, Jezus in Marija, sta tako s križi obložena, da nobena živa duša tako ne. Po tem takem pa le ne more terpljenje kaj tako hudega biti, kakor si ga ljudje večidel izmišljavajo, ker po tem ternjevem potu sta tudi Jezus in Marija hodila in tudi noter šla v svojo nebeško čast. Kaj se tedaj ti braniš terpeti, ko se ti vendar po tem potu naj večja sreča ponuja? Kaj ti pomaga vse tvoje britko toževanje, vsa tvoja nevolja, s ktero godernjaš nad svojo nesrečo? S tem si ne boš po-lajšal svojih križev, pač pa si jih še bolj obtežil. Le poterpežljivost in popolnoma vdanost v božjo voljo nas zamore tolažiti in pomagati nam težko butaro nositi. Bolj ko se človek križa brani, hujši ga tare, manj zaslužka ima, voljnější ko svoj križ objameš in ga za križa-nim Jezusom nosiš, ložeje se ti bo godilo, več si nebeškega zasluz-enja nabiraš. Naj nam vsmiljeni Bog le potrebno poterpežljivost da, potem naj nam naklada, karkoli se Mu za naše zveličanje potrebno zdi. Veče gnade pa jes pod solncem ne poznam, kakor iz ljubezni in pokorščine proti Bogu prav veliko terpeti. Kakor se bere od sv. Terezije, da je zdihovala in prosila: „Gospod! terpeti ali umreti! Umreti ali terpeti!“

Poglejte zdaj ljubi moji! stanovitnost Device Marije v terp-ljenji! Akoravno jej je skoraj serce počilo, ko je videla svojega Sina s križem sebi nasproti priti, vsega s kervjo oblitega, videla Ga

na križu obnemagovati in umirati, vendar ni bežala od križa; nepremakljiva je stala noter do zadnjega zdihljeja in ž njim vred tudi umirala. Mi pa, kedar se nam kaj zopernega primeri, se le pritožimo, kakor da bi se nam Bog ve kaka krivica godila. Marija je svojega Sina, akoravno z britkim srcem, pa vendar radovoljno Bogu darovala, mi pa nočemo še najmanjše reči v dar prinesiti. Bog od nas ne tirja toliko, kakor od Marije; tak vsaj to malo z veselimi srcem tje dajmo!

Učimo se tedaj od prečiste Device, molcé vse naše težave prenašati, naj ravno ojster meč našo dušo prebada; saj je očetova roka božja, katera nas rani, katera pa zna naše kervave rane tudi zaceliti. Učimo se od Marije, vsemu se odpovedati, kar nam je ljubega in dragega, ako nam Bog to očitno kaže. Glej, ti imaš znabiti grešno znanje, katero je drugim v pohujšanje, Bogu pa stud. Enega moreš pustiti, Boga ali pa grešnega tovarša. Tedaj daruj po Marijinem izgledu tega in zanaprej le za Boga živi, le z Jezusom tovaršijo in znanje imej. Ali pa imaš to ali uno hudo navado, s katero ti Boga žališ, sam sebi pa pogubljenje nakopavaš. Odpovej, odtergaj se jej, naj te tudi še tako težko stane. Saj ljubi Jezus pravi Mat. 18, 7: „Ako te tvoja roka ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo in verzi od sebe; bolje ti je hromemu iti v življenje, kakor dve roki ali dve nogi imeti, pa verženemu biti v večni ogenj. In ako te tvoje oko pohujša, izderi ga, in verzi od sebe; bolje ti je z enim očesom iti v življenje, kakor dva očesi imeti, pa verženemu biti v peklenški ogenj.“ Grešna navada, katero ti zvesto zatiraš in se vojskuješ zoper njo, bo zlahten, žgaven dar, Bogu prinešen.

S k l e p.

Sploh bodimo pripravljeni, iz ljubezni do Boga vse zapustiti, vsega se znebiti. Naj nam nemila smert ljube naše pobere, staršem otroke, otrokom drage starše, naj nam naše premoženje v zgubo gre, naj zdravje in življenje nam hira, Bogu bodi potoženo, Bogu pa tudi darovano. Kakor je pravični Abraham svojega edinega sina Izaka Bogu v dar namenil in že ojster meč stegnil nad njim; kakor je Devica Marija Jezusa v tempeljno darovala, tako delajmo tudi mi. Srečni bomo! Zgodilo se nam bo po zlati obljubi Jezusovi Mat. 19, 29: „Slehern, kateri zapusti hišo, ali brate, ali sestre, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njivo zavoljo mojega imena, prejel bo stoterno, in dosegel večno življenje.“ Amen.

Pridiga za ned. Kvinkvagesimo.

(Sveto in posvetno veselje.)

„Glejte! gremo gori v Jeruzalem, in vse se bode dopolnilo, kar je bilo pisano od Sinu človekovega po prerokih.“
Luk. 18, 31.

V v o d.

Že je štirinajst dni, kar je sv. katoliška cerkev sv. postni čas začela. Nedeljo septuagesimo začne sv. mati katoliška cerkev premišľevati terpljenje in smert našega Gospoda Jezusa Kristusa; ker v starih časih je bila navada, da so nekteri kristjani 70 dni pred velikonočjo začeli sv. post in čas pokore. Zatoraj obleče sv. cerkev že nedeljo septuagesimo višnjevo obleko, znamuje žalosti in pokore. Od tiste nedelje naprej potihne v cerkvi vse veselo petje: Ne poje se več aleluja, ne „Te Deum,“ ne „glorija.“ S tem opominja sv. cerkev svoje pravoverne otroke na pokoro, jih ljubeznivo kliče, naj premišľujejo Jezusovo terpljenje. Ali otroci svoje matere nočejo poslušati, kakor so jo zvesto poslušali nekđaj, ker so bolj razujzdani, kakor so bili nekđaj. Veseliti se hočejo posvetni otroci še cele tri tedne ter pravijo: Veselimo se, dokler je še čas, saj post še tako prehitro pride in takrat bo predolgo žalovanje. Takrat bomo imeli časa dovolj žalovati, postiti se in za svoje grehe pokoro delati. — Pa o kako malo žalujejo posvetni ljudje tudi v sv. postnem času in kako malo pokorijo svoje grehe! Ravno te tri dni hudobni svet raztegne svoje mreže, vabi svoje otroke k posvetnemu veselju in marsiktera duša se da premotiti, leta za posvetnim veseljem in pride v časno. — in Bog hotel da ne! — tudi v večno nesrečo. Zatoraj bom danes povedal, kakšno bi moralo biti veselje vaše v tem norem pustnem času, če že pravite, da se morate veseliti: „Veselite se, pa veselite se v Gospodu!“ Veselje je pa dvojno.

1. Sveto veselje, in
2. posvetno veselje. — Veselite se vselej v Gospodu! Vživajte prvo, in varujte se drugega. Le zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Sveto veselje je tisto, ki je brez vsakega greha; pokazal bom to v zgledih.

Filistejci so bili Izraelce v vojski premagali in jim skrinjo zaveze vkradli. Ker je pa skrinja zaveze le nesrečo prinesla, poslali

so jo Izraelcem nazaj. Kralj David je bil tega tako vesel, da je ukazal skrinjo zaveze z velikim veseljem v Jeruzalem odpeljati. Boga je hvalil zato in velikega veselja je pred skrinjo poplesoval. Temu se bo kdo čudil in tudi njegova žena mu je to očitala, pa on je razodeval le svoje sveto veselje in sam je rekel: „Plesal sem pred Gospodom, ker me je postavil poglavarja svojega ljudstva; zakaj kdor se poniža pred Gospodom, bo povišan.“ David se je v Gospodu veselil, njegovo veselje je bilo sveto.

Prečista Devica Marija je bila od sv. Duha spočela; šla je potem v hribe obiskat svojo teto Elizabeto. Ko jo je pa Elizabeta pozdravila in jo imenovala žegnano med ženami, tedaj se Mariji serce proti Bogu povzdiguje, svojega veselja ne more več skrivati in vesela Bogu hvalno pesem zapoje rekoča: „Moja duša poveljuje Gospoda! . . .“ Tako veselje je bilo sveto.

Ravno tako je bilo sveto veselje starega Caharija, ko je bil sina dobil sv. Janeza Kerstnika, da na ves glas je začel prepevati: „Hvaljen bodi Gospod Izraelov Bog! . . .“

Sveto je bilo veselje tistega očeta, ki je bil zgubljenega sina zopet našel.

Sveto veselje se vidi na obrazih kristjanov, kedar velike praznike sv. cerkve slovesno obhajajo; kedar slišijo v cerkvi lepo peti, lepo orglati.

Svetega veselja poskakuje vsa dolina, kedar v njih cerkvi prvo sveto mašo Bogu daruje mladeneč, ki je bil med njimi rojen i. t. d. Svetega veselja nam nobeden odvzeti ne more; ono je pravo veselje.

Sv. Frančišek Asiški je v prav gerdem vremenu s klosterskim bratom do sosednega samostana potoval. Gredé se je ravno pogovarjal o veselju in je rekel: „Ako bi jes znal govoriti vse angeljske jezike, to bi ne bilo še popolno veselje.“ Tovarš se tem besedam začudi. Pa sv. Frančišek še dalje pravi: „Ko bi jes znal tako lepo pridigati, da bi v enem dnevu vse grešnike in vse nevernike gorke v nebesa spravil, to bi ne bilo še popolno veselje.“ Začuden praša tedaj tovarš: „Oče v čem pa tedaj obstoji popolno veselje?“ In svetnik mu odgovori: „Kedar prideva ponoči do kloštra, kamor sva namenjena, vsa mokra, vsa zmerznjena, vsa stradana in za smert trudna in bova tam terkala, da naju pod streho vzamejo, če pa pride vratar in naju praša: Kdo sta; midva odgovoriva, da sva njih brata; če nas pa on, namesti da nam odpre, le zmirjati začne in nas zunaj v snegu pusti zmerzovati in stradati celo noč: če mi dva za vse to Boga zahvaliva, glej! to je nar popolniše veselje.“ — Resnično zavoljo Boga terpeti in pobožno živeti, to je studenec pravega veselja. Pa kako malo kristijanov obraja tako veselje!

2. Posvetni ljudje ljubijo posvetno veselje: Hrepenijo n. pr. po godcih po posvečenih, po plesu, po popivanju itd. Ali so take razveseljevanja dovoljene? Da! pa povedati moram kdaj.

Zveličar sam je hitro po 40danskem postu v Kano na ženitnino šel s svojo materjo Marijo in nam je zgled zapustil, da se smemo poštenega veselja vdeleževati. Vendar pri tej reči si moramo dobro zapomniti to le:

a) Varuj se v svojem veselju Boga žaliti. Če popevaš, popevaj svete ali vsaj poštene pesmi. Mladina! ples in vino razgrejate kri. Pri plesu se še nobeden ni zveličal. Ponočno vasonvanje je že marsikteremu mladenču mlado življenje vpihnilo in ubogo dušo peklu izročilo. Kvartanje je že marsikoga na beraško palico pripravilo. Veselite se, pa nikar ne grešite!

b) Veseli se o pravem času. Prepevanje pošteno je nedolžna reč, vendar ob žalostnih časih n. pr. ob petkih, sabotah, v adventu, v postu itd. je grešno. Med službo božjo in čez mero v oštariji popivati ali na lov iti je greh, dasiravno drugekrati ni. Veselite se, pa v Gospodu!

c) Veselite se pa le z dobrim namenom. Na Boga in na večnost nikdar ne pozabi in Bogu potem zahvali se za zavžito veselje. Nekdaj je sv. škof Boromej s svojimi duhovni igral. Kar naenkrat pride enemu na misel in reče: „Kaj bi mi storili, ako bi zdaj angelj iz nebes prišel in bi nam povedal, da v eni uri moramo vsi pred večnega Sodnika stopiti. Eden reče, da bi šel koj svoj brevir odmolit; drugi, da bi šel po spovednika itd. Sv. škof pa pravi: „Jes bi to igro dokončal, ker sem jo v imenu božjem začel in tudi od začetka Bogu obljubil, da jo hočem v njegovem imenu začeti, pa brez greha končati.“ Tudi posvetno veselje Bogu dopade, če se v njegovem imenu vživa. Pa žalibog! kje se še najdejo kristjani, da bi si to zapomnili in tako žlveli?

Sklep.

Dvojno je veselje preljubi. Pervo je sveto in bolj imenitno; drugo je pa posvetno, katerega se smemo tudi vdeleževati, če pri tem Boga pred očmi imamo in ga ne žalimo. To naj bi se dobro v spomin vtisnil pač vsak kristjan, ki le za pregrešnim veseljem leta, pa ne misli, da vsred greha ga zna že jutre roka Gospodova zadeti in na oestro sodbo postaviti. Preljubi moji! Nevarnosti nas obdajajo vsak den od vseh strani, posebno pa te tri pustne dni. Ne Bog, ne cerkev, ne jes vam ne prepovedujem, te dni se veseliti in posvetnega veselja vživati. Pa to vam prav gorko na serce pokladam: Varujte se grešnega in nevarnega veselja; kjer se Bog žali in duša pogublja, tje ne storite stopinje in tam ne obstojte minute; — pa tudi dopuščeno veselje vživljajte o pravem času: naj prej naj se storijo dolžnosti in opravila, po tem še le pride zaslužena veselica, in tudi naj ob pravem času konec ima; — slednjič pa tudi pri svojem veselju hvalite Boga, ki nam je tako dober in nam toliko

veselja pripravljaja. Tako ljubi moji uživajte posvetno veselje, katero pa vsako, naj bode še tako prijetno in sladko, mine ko dim: po tem takem se bote pripravljali in bote zorili za tisto veselje, kterega še nobeno oko ni videlo, nobeno uho ni slišalo, in nobeno serce še ni občutilo; zorili bote za večno veselje v nobesih! Amen.

Pridiga za I. postno nedeljo.

(Odkod in čemu je post?)

„In ko se je štirideset dni in štirideset noči postil, bil je potem lačen.“

Mat. 4, 1.

Vvod.

Hvala Bogu! mora vsaka keršanska duša reči — hvala Bogu! da je nori pustni čas minil in sv. post se začel! Zakaj koliko božjega žaljenja se je v preteklih tednih godilo, le sam večni Bog vé in ima zapisano v černih bukvah večne pogube. Kakor za pustom pepelnica pride in človeka opominja dolžne pokore, tako pa nasproti za postnim časom pokore vesela velika noč nastopi. Tedaj nam bo pripuščeno, če Bog da, Aleluja zapeti; zategadelj naj nam bo postni čas duhovnega veselja čas, čas dušnega pokrepčanja.

Zakaj pa je post? mi znabiti kateri ogovarja. Na to mu povem: 1. Post je od Boga postavljen in sicer 2. zato, da pokoro storimo za poprejšne grehe, pa tudi 3. novih se ubranimo, in da 4. čedalje več čednost si nabiramo. — Le zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Post je od Boga postavljen: Že našim prvim staršem v paradizu je bil post naložen; zakaj tako jim je bilo od Boga rečeno: „Od vsega drevja, katero v tem vertu raste, smete jesti, le itd.“ Toda nepokorna sta božjo prepoved prelomila in od te dobe se je vojska v naši duši začela, vojska poželjivega mesa zoper duha od Boga danega. Zakaj, kakor sv. Jakob pravi: „Vsak pa je skušan, kedar je od svojega mesa vlečen in vabljen. Potlej ko poželenje spočne, rodi greh; greh pa, ko je storjen, rodi smert.“ Bolj ko človek svojemu mesu streže, bolj ga redi in v greh nagiblje. Zatoraj je zderžljivost prva dolžnost kristjana, da tako svoje grešno nag-

njenje zatira in se nevarnih skušnjav obvaruje. Zategadelj je bilo že Izraelcem v stari zavezi zapovedano se postiti.

In kako ojstro so se postili! Mojzes se je celih 40 dni in noči postil, da bi se pripravljaj sprejeti deset zapoved iz božjih rok. Ravno tako se je prerok Elija štirideset dni prepostil, da se mu je Bog čudovito na gori prikazal. Zategadelj je tudi naš Gospod in Zveličar štirideset dni in noči se postil, naj nam pokaže, kako potreben da nam je sveti post. In ravno zavoljo tega so že tudi aposteljni štiridesetdanski post vpeljali in sv. cerkev jih je še več drugih postov postavila in veste, da smo jej pokorščino dolžni, ker od Kristusa Samega ima oblast, odvezovati in zavezovati, kakor se jej bolje kaže tako ali tako.

2. Post pa je postavljen za to, naj pokoro dela mo za stare grehe. Vsi smo grešniki, tedaj pokore potrebni: Bogu naj prijetnejša pokora pa je post. To nas učijo vsi učeniki stare in nove zaveze, to je od nekaj cerkveni nauk, to so vsi svetniki verovali pa tudi storili.

„Prazna — piše sv. Bazili — prazna je vsa pokora brez posta. Toraj postite se, ker ste grešili, pa tudi da ne bote več grešili. S postom potolažite Boga, ki ste Ga z grehom razžalili in premagate napade sovražnika, kateri vas vedno v greh napeljuje.“ — Izraeljsko ljudstvo Boga v puščavi razserdi; že ga hoče naj Pravičnejši pokončati. Tedaj se Mojzes, božji služabnik posti in Bog namerjeno šibo odloži. — Kralj David se joče nad svojimi grehi, se ojstro posti, s svojimi solzami po noči ležišče moči in svojo pijačo z njimi meša — in glejte, to mu je božjo milost in odpuščanje naklonilo. Pravični Bog je že odločil, mesto Ninive zavoljo razujzdčnosti njegove razdjati. Tedaj pride prerok Jona in Ninivljanom pokoro pridiguje. In so verjeli njegovim besedam in kralj z ljudstvom vred se posti, še živadi po mestu ne dobijo jesti; in glejte! mesto je rešeno! Kdo bi pri toliko in pri takih izgledih še dvomil, da je post koristen, da je zveličaven? Mar nič nimaš nad sebo, kar bi bilo poprave in pokore potrebno? Ali te ne celo tvoje življenje ne toži in ne dolži? Oj ko bi vedel, koliko je tvojih grehov! Grehov iz hudobije, iz slabosti, iz nevednosti, ktere pa si sam kriv, grehov iz nemarščine in zanikernosti, lastnih in ptujih grehov, grešnih zamud, grehov v mislih, v željah, v besedah, v djanji, grehov zoper Boga, zoper bližnjega, zoper samega sebe, očitnih in skritih, grehov, kterih se že več spomniti ne moreš! Kaj si pa že pokore opravil? Primerjaj svoje djanje in nehanje z evangelijskimi nauki, z ojstrim življenjem spokornikov v poprejšnjih časih — in osramoten boš spoznal, kako daleč si še od svojega namena, od sv. nebes, in da še naj manjše pokore nisi začel. — Še je čas, z zgrevanim srcem se k Bogu verniti; ne obotavljaj se, posti se, posti in Bog se bo v Svoji milosti ogledal na te.

3. Post je postavljen za to, da se ubranimo novih grehov. Naj si pa ravno pri volji, zapustiti grešne pota in po božjem kraljestvi se stegovati, ali boš pa tudi kos brez truda, brez vojske? Kaj ne bojo razne skušnjave te nadlegovale in tvoje najlepše sklepe križale? Kako zoperstati, dokler si mesenim željam preveč vdan? Čuj, kar sv. pismo pravi (Sir. 18, 31): „Ako spolnuješ želje svoji duši, dala te bo v smeh tvojim sovražnikom.“ Zatoraj (Gal. 5, 24): „Kteri so Kristusovi, križali so svoje meso z grehi in željami vred.“

Tako nas sv. apostelj uči, kteri, čeravno že pri živem telesu v nebesa zamaknjen, v vseh čednostih vterjen, od apostolskega dela in terpljenja vtrujen, vendar se ni upal, zmage nad svoje sovražnike si pridobiti, razun da „tare svoje telo in ga v sužnost deva, da kje, dokler drugim pridiguje, sam zaveržen ne bo.“ (I. Kor. 9, 27). Ogenj ne bo vgasnil, ako zmirom derv prikladaš in tvoje poželjenje se ne bo zadušilo, ako ga vedno podžigaš. Ko so nekda Jezusu obsedenega pripeljali, čujte, kaj jim je rekel (Mark. 9, 28): „Ta rod se ne more z ničemur odgnati, kakor z molitvijo in s postom.“ Tako tedaj le post izžene nečistega duha iz nas in če po besedah sv. Leona papeža še pobožne duše se ne morejo posvetnega praha popolnoma ubraniti, koliko bolj se je še le nam tega bati in si prizadevati, da se ga s postom zopet otresemo in očistimo!

4. Post je postavljen, da si čedalje več čednost nabiramo. In kakošne čednosti sv. post obrodi! Le kdor se postiti zna, za božje kraljestvo veljá, da svoje serce od pozemeljskega odterga in za nebeško živi; le on ima voljo in moč v sebi, se Kristusovi postavi podvreči in se vsega Bogu darovati. Imenujte mi le enega svetnika, kateri ni do te visoke stopinje s postom dospel. Zakaj, kakor brumni Job pravi: „Čednost se ne najde v deželi njih, kateri sladnostno živijo.“ — Le sam mi povej, kdaj si bil manj za božje sv. opravila pripravljen, ko takrat, ko si se bil prav do sitega najedel? In le prerado se je v tem stanu meseno gnanje in poželjenje v tvojem sercu zbudilo in te mikalo doprinesti, kar ni ne pred Bogom prav ne za tvojo dušo. Zatoraj piše sv. Bazili: „Post je mati vseh čednost pa tudi njih varhinja.“ Post obrodi preroke, dela močne nepremagljive, postavodajavcem modrost vlije, zapodi skušnjave, vname serca za pobožnost, mešnike stori. In sv. Ambrozi: „Post je hrana za dušo, življenje angelov, smert greha, zdravilo zveličanja in korenina gnade. Le po tem potu se do Boga pride.“

Sklep.

Ljubi moji! kaj naj vam še rečem, da vam priporočam sveti post, od cerkve oznanjeni? Od Boga Samega je bil zapovedan našim prvim staršem v stanu nedolžnosti; nam grešnikom bo še veliko

potrebnejši, da se na eno stran greha obvarujemo, na drugo za greh se spokorimo. In ako nam je mar za to, da bi v čednosti rastle — ni drugega pota in pomagila, ko sv. post. Kdo pa je med nami, kateri ne bi se rad greha znebil, pa tudi grešnega dolga, ki si ga je nakopal? Kdo, kateri ne bi rad v pobožnosti in čednosti napredoval ker le tako se mu naj bližnja pot v sv. nebesa odpre? S požrešnostjo v paradižu se je vse hudo spočelo; s postom pa vse dobro; za to je Jezus, drugi in boljši Adam, ki je prišel zmote prvega Adama popraviti, se postil, pred ko se je zveličanskega dela svojega lotil. Zatoraj naj bo nam pozdravljen sv. postni čas, v resnici čas posta, ne le po imeni, ampak v djanji, da, kakor se bomo s Kristusom postili, ž Njim tudi velikonoč obhajamo, in kakor smo žalovali ž Njim, se bomo tudi veselili na večne čase! Amen.

Pridiga za II. postno nedeljo.

(V čem obstoji prava pokora?)

„Jezus se je pred njimi spremenil.“
Mat 17 2

V v o d.

Sv. mati — katoliška cerkev nam je preteklo nedeljo Zveličarja kazala, kako se v puščavi posti in za naše grehe pokori, naj nas spodbuja da enako delamo tudi mi in zasluženja Njegovega terpljenja deležni postanemo. Danes nam pa Jezusa v Njegovem veličastvu pred oči postavlja. Iz puščave nas spremlja na goro spremenjenja, od pokore k poveličanji. Kdor hoče tega deležen biti, unega ne sme se braniti. Naše meso mora tukaj s postom in zatajevanjem vkročeno biti, da bo enkrat po podobi Jezusovega telesa na gori čudovitno spremenjeno vstalo in z dušo vred v nebesa vzeto.

Pokoro moramo tukaj delati, da se bomo enkrat z Jezusom veselili. Gotovo tudi vi tega želite; tudi vi bote sv. postni čas pokoro delali za svoje grehe. Ali vsaka pokora ni prava, ni Bogu dopadljiva! Rad bi vam pripomagal in vas podpiral, da bi vsi storili ta sv. postni čas pravo pokoro. Zatoraj hočem vam pokazati: V čem obstoji prava pokora? Na to vprašanje kratko odgovorim: Prava pokora obstoji: 1. v serčni grevingi; 2. v čisti spovedi in 3. v resnični pokori. Danešnja pridiga naj bo priprava za velikonočno spoved; zatorej zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kedar se je Jezus na gori spremenil se je Njegovo lice lesketalo ko solnce in oblačila so Mu bele postale kakor sneg. Tako si tudi ti, moj kristjan! premenjen prišel iz kerstne kopele dušnega prerojenja, ves čist in lep, z belim oblačilom nedolžnosti in s svitlim plajščem gnade božje ogerujen. Pa grešil si in tvoj greh je storil, da je vsa ta lepota iz tebe zginila, tvoja kerstna obleka vsa blatna in temna postala. In vendar še zdaj se znaš očititi, po Jezusovem izgledu se spremeniti, ako se vredno spokoriš, se svojih grehov od serca zgredaš. Oj da bi zastopil besedo pri sv. preroku zapisano: „Ako bi bili vaši grehi kakor škerlat, bodo beli kakor sneg; in ako bi bili rudeči, kakor bager, bojo beli kakor volna.“ — tako govori Gospod Bog. Pa le prava pokora to obljubo ima, in prvo najimennitnejše znamuje taiste je s e r c e n a g r e v i n g a, in stud nad grehom, sklenjen s terdnim sklepom, zanaprej greha se varovati in po poti pravičnosti hoditi.

Ako si v tihi samoti na pomoč poklical sv. Duha, se pred Bogom vsegavedočim zbral in se spomnil na smert sodbo in večnost in potem se sprašal, vse tudi naj skrivnejše kote svojega serca preiskal, kar si brez števila grešil, v mislih, besedah, z djanjem, z vsemi počutki svojega telesa in z vsemi zmožnostmi svoje duše, zoper Boga, zoper bližnjega in samega sebe; ako si premislil vse gnade, od tebe zaničevane in kako si s svojim grešnim življenjem preljubeznjivega Boga grozno serdil in žalil, potem porečeš s prerokom Jerem. 23, 9: „Moje serce je v meni poterto, vse moje kosti trepečejo“: in kralj David pravi: „Moje serce je poterto in strah je padel nad me“ ps. 54.

Glej! pred Taistim stojiš, kateri ima oblast, dušo in truplo v večni ogenj vreči; le en sam miglej oči, in pred teboj se odpre strašni brezden, ki mu pekel pravimo in ako bi te Njegova milostna roka ne deržala, že zdaj, ko to govorim, ležal bi v njem, ležal bi v peklenškem ognju! Zdaj pa poglej v svoji nesreči in sili sv. križ, na katerem tvoj Zveličar visi in ti odpusčenje ponuja, naj le v sebe greš, se zgrivano obtožiš, se poboljšaš. Oj kako bi se imela tvoja duša vsa raztopiti samih solz grevinge in sv. ljubezni in obžalovati svoje grehe ne zavoljo nebes, ki si jih zapravlil ali zavoljo pekla, ki si ga zaslužil, ampak da si pomagal, svojega preljubljenega Zveličarja na križ pribiti s svojim grešnim djanjem. Tvoji grehi so taki isti biči, s kterimi je bil kervavo bičan in raztepen, so ternje, ki Mu je sv. glavo prebodlo, so terst, ki ga je tolkel, so žreblji, s kterimi je bil na križ pribit, so križ sam pa tudi ojstra sulica, ki Ga je presunila. Zares! ako vse to premisliš, mora se ti tvoje serce k grevingi omehčati in, moraš z desnim razbojnikom v bridkosti svoje duše klicati: „Gospod! spomni se me, kedar prideš v svoje kraljestvo.“

(Konec prihodnjič.)

Postne pridige.

I. postna nedelja.

(Čast in korist svetega križa; gov. M. T.)

„Mene pa Bog varuj, da bi se z družim
hvalil, kakor s križem Gospoda našega
Jezusa Kristusa.“ Gal. 6. 14.

V v o d.

Na svetu ni stanovitne nobene stvari, ki jo obseva solnce Božje. Tako so se stekli tudi vsi tedni pred pustom. Pustni dni so ostanki iz ajdovskih časov; v teh časih so ljudje, še ne spoznavši pravega Boga, svojemu moliku Bahu z žertjem in pijančevanjem službo opravljali. Tako se še sedajni svet te dni z mnogoterimi norčijami kratkočasi, nedolžne serca smértno rani, lilijam sv. čistosti jame koplje, zdravje pohabljuje, duše pogublja, in tako nebesa prazni, pekel pa polni. Najbolj žalostno pa je to, da se svet v svoji slepoti še s takimi norčijami hvali, in vse tiste zasramuje in zaničuje ter za hinavce ima, ki se nočejo ž njim vred v tem omotičnem kolesu verteti, ne njegovih strupenih pijač iz zlatega kozarca mesenih sladnost vžiti.

Zato se sv. cerkev še tri nedelje poprej z oblačilom posta in pokore ogrinja, od deleč z žalostjo ogleduje, kaj ljudje, vertoglavi od posvetnega veselja in pijani od nezmerne vžitka, vse počenjajo. Ustaviti ne more jih sv. cerkev, zatoraj jih zavrača na ternjevo pot proti Kalvariji, naj bi iz ljubezni do križanega, od posta in terpljenja vsega zmamljenega Zveličarja od svojih norčij odstopili. Potrese jih s pepelom, naj bi se spomnili, da človek, ki se prikaže kakor cve-teča roža, se tudi kakor rožno cvetje v pepel spremeni; duša pa se verne nazaj k svojemu Stvarniku, da prejme povračilo za dobro in hudo — za dela duha večno krono, za dela mesa večni ogenj.

Zato sv. Pavelj svoje časti in hvale ne išče, kakor ima svet navado, v norčijah in v vžitku, ampak v tem, česar se svet naj bolj boji in najbolj čerti, namreč v križu Gospoda našega Jezusa Kristusa. Tako tudi pravega učenca Jezusovega čast in hvala ni v norčijah in v razujzdanostih, ampak z aposteljnomo pravi: „Bog me varuj, da bi se z družim hvalil, kakor s križem Gospoda našega

Jezusa Kristusa, po katerem je meni svet križan, in jaz svetu.“ Še bolj pa, kakor drugikrat skozi leto, stoji sv. križ v postnem času vsakemu pravemu katoličanu pred očmi in rad ga premišljuje. Zato sem še jaz sv. križ v naše postne premišljevanja izvolil, in danes vam bom pokazal, da je sv. križ 1. naša največa čast, in 2. naša največa sreča; — vse toraj v večje počesčenje sv. križa Kristusovega, in v večji prid našim dušam!

Razlaga.

1. Križ je bil kdaj najgrozovitniše martersko orodje, najbolj zasramovan in preklet od vseh ljudstev. Kakor hitro pa ga je Kristus s svojo kervijo požlahtnil in s svojo smertjo posvetil, nehala je zasramovanje in prekletstvo, in križ je zadobil pred svetom največje spoštovanje, največo čest.

Lesu sv. križa je bila prihranjena tista največa čest, da je postalo preslavno drevo, na katerem ni bil le odrešen en sam človek ali ena sama dežela, temuč to drevo je bilo orodje, na katerem je bilo odrešeno vse človeštvo po vesoljnem zemlje krogu. S sv. križem in z nobeno drugo stvarjo je moral greh biti zbrisan, pekel premagan; le po križu so morali sužnji pekla biti rešeni, po njem edinem so morale biti jim nebesa odperte. Vem sicer, da je bilo še veliko drugega orodja, s katerim so Kristusa terpinčili; da so bile verige in vervi, šibe, jermeni in ternje ž njegovo kervijo orudečene. Vem tudi, da bi bilo vsega tega več kakor zadosti, da se odkupi človeštvo iz peklenške sužnosti. Ali sklep nebeškega Očeta je bil že od vekomej storjen, da greh ne bo zbrisan in nebesa ne odklenjene, razun, da mora Sin Božji umreti, in to ne drugače, kakor na sramotnem lesu križa. Le križu je bila od vekomej ta posebna čast prihranjena, da je postal najimenitniše orodje, da je bil svet odrešen, in poglobitni pomoček, da se je napravila sprava med Bogom in človekom.

Kakor hitro pa je bilo to odrešenje dopolnjeno, in svetu po sv. križu dano novo življenje, prišel je križ v čest in imenitnost. Judje so sicer v svoji terdovratnosti in v svojem zapriseženem sovraštvu do Jezusa vse tiste kraje strašno razdjali, njegov križ na Kalvariji globoko zraven groba zakopali, in drugi neverniki še njegov grob s perstjo napolnili, in verh njega sozidali tempelj lažljivih malikov. Tudi na verhu hriba, kjer je Jezus umerl, so postavili malika, da bi verni kristjani tje ne hodili molit. Ali Božja previdnost je tako obernila, da je bil Kristusov križ na prečudno vižo najden. Zvolil si je bil Bog v to blago roko pobožne cesarice Helene, matere prvega keršanskega cesarja Konstantina. Ta cesarica je slovela ne le zavoljo bleska svoje zlate cesarske krone, ampak še v slavnšem spominu bila zavoljo svitlobe svojih čednost. Ta sveta cesarica ukaže najprej oba tista malika na Kalvarskem hribu

podreti, in ondi globoko kopati. Primeri se, da po dolgem kopanju pridejo najprej do Kristusovega groba, in ko še dalje kopljejo, zadenejo na tri križe, Jezusovega namreč in dveh razbojnikov. Tudi žrebliji in napis Kristusovega križa so se našli. Ali vse to je bilo od križa odločeno, in je posebej ležalo; zato se ni moglo vedeti, kateri iz med teh treh križev je bil Jezusov. Sv. Makari, tedaj Jeruzalemski škof, Boga moli in prosi; in Bog jim po čudežu križ svojega Sinu da spoznati. Ukazal je namreč škof vse tri križe nesti v mesto v neko hišo, kjer je prebivala zelo bolna gospa. Dotaknejo se je s prvim in drugim križem, pa jej ni nič bolje; dotaknejo se je pa s tretjim, in pri tej priči je ozdravela, iz postelje vstala ter s sv. škofom Makarijem in s cesarico Heleno vred pred sv. križ na kolena padla, in vsi so hvalili in goreče molili Jezusa. Zlasti bila je cesarica bolj vesela tega zaklada, kakor svoje cesarske krone, bolj, kakor bi bil ves svet v njeni oblasti. Kmali je bila sezidana v Jeruzalemu na Kristusovem grobu veličestna cerkev, in že leta 335 po Kristusu s posebno čestjo posvečena. V njo so shranili v sreberno posodo položeni Kristusov križ; le cesarica ga je nekoliko zase vzela, in ga domu nesla sinu Konstantinu.

Tako je bil sv. križ že tolikanj častitljiv, ko so ga našli; koliko imenitnost si je še le potem po vsem keršanskem svetu pridobil! Še poprej, ko se je imel cesar Konstantin s svojim nasprotnikom Maksimijem vojskovati, ter je gredé v boj o poldne na nebu videl svitel križ s sijajnim napisom: „V tem znamenji boš premagal,“ izvoli si Konstantin križ na mestu kakega drugega vojnega prapora. V tem znamenji res verže in popolnoma premaga armado Maksencijevo, križ je bila njegova zmaga, tudi njegov slovesni prihod v Rim povelečuje. Spomin, ki mu je bil postavljen, je kazal ljudem njegovo podobo, ki je na mestu poprejšnje sulice, znamnje sv. križa v roci držala. Na kapitolu, poglavitni svetovavni hiši v Rimu, je bil ogromni malik Jupiter s svojega sedeža odpravljen, in na njegovo mesto sv. križ postavljen, ki je tako rekoč vsemu svetu označeval čestito, preslavno zmago križanega Zveličarja. Križ je nehal biti hudodelnikov morivno orodje, in s sramotnih morišč je prišel križ na čela cesarjev in na verh njih zlatih kron. Na povelje Konstantinovo so bile podobe bojnega malika Marsa in Herkula, malika moči in hrabrosti, s škitov in čelad odpravljene, podobe Rimskega orla z bander odstranjene, in na mesto teh se je vse povsod lesketalo zmagonosno znamenje sv. križa, naj je bilo strah sovražnikom Jezusovega imena. Na trojnih kronah poglavarja Rimske cerkve, na škofovskih kapah, na vseh mašniških oblekah, na turnih, na oltarjih, po cerkvah, v keršanskih hišah in ob razpotjih — vse povsod je znamenje sv. križa doseglo prvo mesto, zadobilo največjo čest.

Tako je sv. križ tisti vojni prapor, kteremu vesoljni keršanski svet pri sv. kerstu prisega zvestobo; križ je po besedah sv. Križostoma „pečatni kraljev gerb, s kterim so vsi zakramenti sv. cerkve

zapečateni: sv. kerst, sv. birma, zakramentalna odveza, mašnikovo posvečevanje, zadnje maziljenje umirajočih, vse kerščanske zakonske zaveze so v znamnji sv. križa posvečene, sklenjene in dopolnjene.“

Kolika čest toraj za sv. križ, da se ž njim zaljšajo persi najslavniših junakov, kraljev, cesarjev in poglavarjev tega sveta; da med tem, ko na svojih glavah krone, v rokah kraljeve palice nosijo, na persih pa znamenja križev pripete imajo, v spomin, da jim mora križ Gospoda našega Jezusa Kristusa nad kronami in kraljevimi palicami ljubši in priserčniši biti, da morajo dati kri in življenje, naj se le povzdiguje in brani sv. križ. Tako se do čerke spolnujejo besede Izaija preroka, ko pravi: „To govori Gospod Bog. Glej, kviško proti ljudstvu bom postavil svoje bandero, in kralji bodo tvoji redniki in kraljice rednice tvoje; z obrazom v tla obrnjenim te bodo častili.“ (49, 22, 23.)

V tem, vidite, obstaja največja čest sv. križa.

2. Ozmimo se pa še nekoliko na prid, ali na korist, ki nam ga sv. križ prinaša!

To korist nam je Bog sam v stari zavezi v neki podobi na znanje dal. Izraelci so namreč hodili skozi puščavo proti obljubljeni deželi, in so se Edomske dežele hotli ogniti, da bi bolj na vzhodni strani v Kanansko deželo prišli. Naveličajo se pa dolgega pota in truda, ter godernjajo zoper Boga in zoper Mojzesa, rekoč: „Zakaj si nas izpeljal iz Egipta, da bi umerli v puščavi? Ni ne kruha, ne vode; naši duši se že gnusi nad to prelehko jedjo?“ (Num. 21.) Za voljo tega je Gospod poslal ognjenih kač med nje. Prav veliko jih je bilo pa že od njih pičenih in umorjenih; pridejo torej k Mojzesu, spoznajo pred njim svojo hudobijo zoper Boga in zoper njega, in ga lepo prosijo, naj moli, da jim Bog kače odvzame. In Gospod mu veli, „da naj naredi bronasto kačo, ter jo postavi v znamenje: kdorkoli bo pičen, in jo bo pogledal, bo živel.“ Mojzes jim to bronasto kačo postavi, in ko so jo pičeni pogledali, so ozdraveli. — Kam ta prigodba meri, kaže nam Kristus sam, ko v pogovoru z Nikodemom pravi: „Kakor je Mojzes povišal kačo v puščavi, tako mora povišan biti Sin človekov, da, kdor koli vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje.“ (Jan. 3, 14, 15.) Kakor toraj kača, tako tudi križ. Pogled na kačo je ozdravljaj telesne rane in bolečine; tako pogled na križ ozdravlja in celi bolečine in rane naše duše.

In v resnici, kako je mogoče, da bi ne bili dušnih slabost ozdravljeni, da bi v čednosti od due do dne ne rastle, ako svoje oči na Kristusov križ vpiramo, si ga pa še bolj v svoje serce pritiskamo? Kako je mogoče, da bi kdo v svojem napuhu prevzetoval, svojega bližnjega zaničeval, v svojem češčenju skoraj samega sebe več ne spoznaval, če se ozre na križ, do kterega se je Gospod nebes in zemlje ponižal, in na kterega je bil kot tolovaj in najgrozovitiši hudodelnik z vsem zaničevanjem in zasramovanjem pribit? Kako je

mogoče, da ktero kerščansko serce nad svojimi revami in nadlogami tarna, toži in zdihuje, ako na križ pogleda, in premisli, da je bilo na njem pohlevno Jagnje Božje v nezmerno morje bolečin in britkost vtopljeno, pa je vse to morje britkost do zadnje kaplje izpilo? Kako je mogoče, kdor sv. križ česti in se nanj ozira, da bi kdo svoje serce na posvetne dobrote navezoval, in z vsemi svojimi mislimi in željami le posvetnega zveličanja iskal, ako premišlja, da je kralj večne časti in posestnik vseh zakladov v naj večji revščini, od vseh in od slehernega zapuščen, nag, v lakoti in v žeji na njem umiral?

Na križu je umirajoči Zveličar za svoje križavce molil, in jim njihovo divjost in neusmiljenost s prošnjami povračeval. Ali more kerščansko oko sv. križ pogledati, da bi človek svojim razžalnikom ne odpustil, storjene krivice h Kristusovim nogam ne položil, ali je njemu v dar na križ ne pribil? Greh je tista hudobija, ki je Sinu Božjega nanj razpela. Ali nam ne bo ta pogled sv. križa kakor močna berzda, da naj te strašne smerti Kristusove z grehi nič več ne ponavljamo? Sv. križ je s kervijo Božjega Jagnjeta porudečen in napojen. Ali nas ne bo to spodbadalo, da naj se tudi mi z vsemi močmi za svoje zveličanje trudimo, naj bi njegova po križu na zemljo curela kri ne bila zastoj za nas prelita? — Gotovo, kristjani! ves ta sad bo v nas dozorel, ako se bomo z resnobnim premišljevanjem večkrat na sv. križ ozirali; zakaj „ni ga, pravi sv. Avgustin, bolj skušenega pripomočka, ne v to, da greh zatiramo, pa tudi ne v to, da rastemo v čednosti, kakor je zdravilo, v skrivnosti sv. križa za nas shranjeno.“

Sklep.

Zato rečem k sklepu s sv. Bernardom: „Nikoli naj ne zgine podoba križanega iz tvojega serca in iz tvoje duše.“ Ta podoba bodi v žalosti tvoja tolažba; ona tvoje zaželenje; ona tvoje buke; ona tvoje premišljevanje, ter pristavlja vzrok temu rekoč: „da bo tvoje življenje, da bo tvoja smert, da bo tvoje vstajenje;“ to je: da živiš, kakor je križani živel, da umerješ, kakor je križani umerl, in da kakor križani Zveličar vstaneš v večno življenje! Amen.

II. postna nedelja.

(Mi nosimo Kristusov križ; zato nosimo ga za Kristusom; gov. M. T.)

„Ako hoče kdo za meno priti, — naj
vzame svoj križ, in naj hodi za meno.“
Mat. 16, 24.

V v o d.

Nauk od križa je po besedah sv. Pavla (I. Kor. 1, 23.) „Judom pohujšanje, in narodom nespamet;“ zakaj meseni človek ne ume tega, kar je duhovnega. Tako je bil nauk od križa Judom v spotiko, ker niso pričakovali Mesija, ponižanega ponižanega od smerti na križu, ampak pričakovali so posvetnega, slavnega in mogočnega kralja. Nevernikom pa je ta nauk nespamet, ker jim je križani Bog in človek neumnost.

Tudi aposteljini so bili polni teh presojev in abotnih misel, da bo Mesija najmočnejši pozemeljski kralj, in oni najpervi služabniki v tem njegovem kraljestvu. Zato ga niso mogli razumeti, kedar jim je le količkaj od svojega terpljenja ali od svoje smerti na križu pravil. Celo Peter, ki je bil med njimi najbolj razsvitljen, je bil tudi teh misel. Šli so namreč vsi vkup v Jeruzalem. Jezus jim začne govoriti, da gre danes poslednjokrat v Jeruzalem, da bode tam terpel in umerl, pa spet od smerti vstal. Kaj je storil tedaj sveti Peter? Na stran je Jezusa poklical, in ga posvaril rekoč: „Nikar, Gospod! to se ti ne bo zgodilo.“ (Mat. 16, 22.)

Naj bi toraj ob uri njegovega terpljenja in njegove smerti njih vera vanj ne ugasnila, treba jih je bilo za ta trenutek pripravljati. Zato vzame danes Petra, Jakopa in Janeza sebo na visoko goro, in se v ponočni molitvi vpričo njih spremeni; pokaže se jim v svoji nebeški luči, v svojem nebeškem veličestvu, tako, da te njegove nebeške svitlobe njih oči kar prenašati ne morejo, temuč na svoje obraze popadajo, in Peter poln sterčenja kliče: „Gospod! dobro nam je tukej biti; ako hočeš, naredimo tukej tri šotore.“ — Prikazala sta se Mojzes in Elija v znamenje, da postava, kakor preroki od njega spričevanje dajejo; naj toraj trdno verujejo, da je pravi Sin božji tudi tedaj, kedar ga bodo povzdignjenega in na križu umorjenega videli. — To spričevanje poterdjuje celo nebeški Oče, ko se oglasi: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje; njega poslušajte!“

Kakor je pa Sin Božji svoje učence na Taborški gori s to svetlo prikaznijo na svojo prihodnjo smert na križu pripravljaj, tako Božja previdnost tudi nam med žalost vmes pošilja veselje, da v križih ne obupamo in se nad njimi ne spodtikamo, in pravimo, da smo od Boga zapuščeni; zakaj tudi mi nauka od križa nič prav ne

moremo umeti, kedar slišimo, kako nas križani Jezus vabi: „Ako hoče kdo za meno priti, — naj vzame svoj križ, in naj hodi za meno.“

Da se nam bo to vabilo pod križ prijetniše zdelo, preišljajmo danes ob kratkem; kaj da nam težave tega križa polajšuje? Težave tega križa nam polajšuje:

1. spomin, da nosimo Kristusov križ, ker on je, ki nam ga naklada, in

2. spomin, da ga nosimo za Kristusom, kajti on je svojega pred nami nosil. Poslušajte!

Razlaga.

1. Križ, ki nas tlači, in ki naj ga za Kristusom nosimo, prav za prav ni naš, ampak Kristusov križ, ker le On je, ki nam ga na naše rame naklada. Naš križ pa je tisti, ki si ga mi sami nalagamo s tim, da ravnamo po svojih spridenih strastih, da ne krotimo svojega hudega nagnjenja in svojih hudobnih želj. In ta križ je tisti težki križ, ki nam vedno preseda, in ki ga kar prenašati ne moremo. Zakaj kateri križ je pač težavniši, kakor križ samopridnega človeka, ki se samega razjeda v svoji lakomnosti, v svojih skrbah, v svojem mišljenju in djanju, kako bi namreč svoje premoženje od dne do dne bolj množil? Kteri križ je težavniši, kakor križ napuhnjence, kterega vse prizadetje na to meri, da bi bil hvaljen in česčen, ter ga vsako domišljevano osramotenje do mozga in serca rani? Kteri križ je težavniši, kakor križ serditega človeka, kterega kri je v vedni zavrelici in njegovo serce v vednem ognju?

To je prav za prav naš križ. Ali od tega Kristus noče, da naj ga vzamemo in za njim nosimo, temuč veliko več hoče, da naj ga od sebe veržemo. On nam ja veleval, da naj sami sebe zatajujemo, to se pravi: svoje nagnjenja premagujemo, sami sebe zapustimo, in svojo voljo in svoje djanje po Božji postavi vravnujemo.

Zraven tega križa pa morebiti čutimo še drugega križa, namreč jarem sv. evangelija, ki se težek zdi našim slabostim, postavim prihrumijo nad nas nesreče, bolezni, nehvaležni so nam otroci ali sorodniki, preganjajo ali zaničujejo nas sovražniki i. dr. več. Ljubi moji! to niso naši križi, ampak Kristusovi. In od teh Kristus hoče, da naj jih poterpežljivo in vdano ter molče prenašamo in za njim po ternjevih potih hodimo. Vse težave teh križev pridejo ali naravnost od Božje volje, ali vsaj Bog pripušča, da pridejo nad nas. Težke dolžnosti sv. evangelija, dolžnosti sovražnike ljubiti, skušnjavam se zoperstavljati, nesreče, ali obožanje bolehnosti; vse te in enake nadloge so križi, ki nam jih Bog z lastno roko na ramo zadelje in pravi: „Vzemite moj jarem nase,“ (Mat. 11, 29) kjer na ravnost pove, da ta jarem je njegov, ne naš jarem.

Pa naj tudi taki križi prihajajo od hudobije našega bližnjega, ali od čmernosti naših viših in predpostavljenih, od zvižahnosti naših nevoščljivcev, ali od hude terme naših domačih, vendar so le vsi ti križi Kristusovi križi, ki se bližnjega kakor orodja poslužuje, da nas stiska in tlači. Teh misel bil je Kristus sam pri svojem križu. Imenuje ga vedno križ njegovega nebeškega Očeta. „Ne bom li pil keliha, pravi, kterega mi je Oče dal?“ (Jan. 18, 4.) Toraj ne kak brezbožni Herod, ne krivični Pilat, ne nevoščljivi farizeji, ne nehvaležno Judovsko ljudstvo, ampak volja mojega nebeškega Očeta mi v roko daje kelih pregrenkega terpljenja, da ga izpijem do zadnje kaplje, — tako pravi Jezus Kristus.

Tako gre v terpljenji tudi nam misliti, da križ, ki nas k tlam tlači, ni naš, ampak Kristusov križ. Naj nam že ta križ izrezuje prijatelj ali sovražnik, nebesa ali svet, zmiraj je križ, ki nam ga Kristus nalaga, in na katerem stojé zapisane besede svete vere: „Kelih, ki mi ga je Oče dal;“ — jarem Gospodov, butara svetega evangelija.

Ako pa križ, ki ga nosimo, ni naš, ampak Kristusov križ, kdo bi ga potem z obema rokama priseréno ne objel? kdo ga z veseljem za njim ne nosil? Ko je Sin Božji svoj križ na goro mertvaških glav nesel, morali so nekega Simona iz Cirene prisiliti, da mu ga je pomagal nesti, ker bi bil drugače pod njegovo pezo obležal. Ako bi bil pa ta ubogi Cirenejec vedel, da je ta križ križ Zveličarja sveta, da je orodje njegovega, kakor odrešenja vesoljnega človeštva; ako bi mu bil Bog takrat oči odperl in mu pokazal, da je orodje njegovega, kakor odrešenja vesoljnega človeštva; ako bi mu bil Bog takrat oči odperl in mu pokazal, da je to križ Njegovega Sinu, kako vesel in zadovoljen bi ga bil zadel in mu ga pomagal odnašati? Bi mu bilo li treba prigovarjati, ga prositi, siliti in morati? Ali bi ne bil veliko več beričev in hlapcev sam prosil, naj mu to čest skažejo, da se bo smel tega dragega leša dotakniti in ga na svoje rame zadeti? Že ta edina misel; križ, ki ga ponesem, ni križ kakega hudodelnika, ampak križ mojega Stvarnika in Odrešenika, že ta misel, pravim, bi ga bila s tolažbo in z veseljem napolnila, da bi ne bilo ne najmanjše nejevolje v njegovem sercu, ne najmanjše žale besede na njegovem jeziku.

Ljubi moji! Poglejte, mi smo v enacih okoliščinah, in česar ta Cirejenec ni spoznal, mi do dobrega spoznamo. Mi vemo, da vse naše težave in nadloge niso nič drugega, kakor križi Kristusovi, ki nam jih z lastno roko naklada. Ako toraj tiste male kosce in ostanke sv. križa, na katerem je Kristus visel in umiral, na svoje oltarje postavljamo; ako jih pobožno poljubujemo, čestimo in molimo, morajo se nam tudi naši križi enako ljubeznjivi in čestitljivi videti, ker so križi Kristusovi. Nikoli in nikdar ne smemo tožiti in godernjati in jih s svojih ram odmetavati, temuč jih z obema rokama ter z veseljem objemati in za njim nositi.

Tako nam spomin, da nosimo Kristusov križ, polajšuje butaro našega terpljenja.

Butaro tega terpljenja nam pa 2) polajšuje še spomin, da križ, ki ga nosimo, ga nosimo za Kristusom, kajti On ga je nosil pred nami. — Skušnja nas uči, da serčen vojskovodja, ki se pred armado vstopi, in prvi z nagim mečem nad sovražnike plane, tudi pri družih svojih podložnih vojščakih pogum in serčnost vname. Kako neprestrašeno se vojskuje junak, ki svojega poveljnika pred sebo vidi med blisketajočimi meči se boriti! Sveto pismo nam pove, da je Gedeon svoje vojščake s tim k serčnosti spodbodel, ko jim je rekel: „Kar bote videli mene storiti, to tudi vi storite!“ Ker so tedaj videli svojega poveljnika pred njimi serčno se vojskovati, borili so se tudi oni po njegovem zgledu serčno in hrabro, ter svoje sovražnike Madijance premagali in pokončali.

Kristjani! ali nismo mi s Kristusom še v veliko močnejši zvezi? Ime kristjana, ki ga po njem nosimo, zvestoba, ki smo mu jo pri sv. kerstu prisegli, prisega, ki smo mu jo pred njegovim oltarjem dali, ali nas vse to ne spodbada, da naj hodimo po njegovih stopinjah? Zakaj ne pravi nam: Pojdite naprej pred menoj! temuž: Stopite na pot, ki sem vam jo jaz naredil. Ne pravi nam: Poskusite vi najprej; napadite sovražnika vi poprej; temuž: Storite to, kar sem jaz že pred vami storil!

Ta zgled Sinu Božjega, ki je šel s svojim križem naprej pred nami, v novi zavezi posebno polajšuje naše slabosti in križe. Ako bi bil Bog v stari zavezi kakemu pobožnemu križ naložil, lahko bi se ga bil sleherni ustrašil in zbal. Primerjal bi ga bil, ali ni prevelik za njegove moči, ker ni imel nihče sprednika, ki bi ga bil pred njim nesel in tako njemu serčnost in moč dajal. In vendar koliko so celo brez takega zgleda preterpeli. Sv. apostelj Pavel nam pripoveduje o njih, rekoč: „Eni so bili razpeti (kakor Makabejski bratje) niso hotli, da bi jih kdo terpljenja in smerti rešil, da bi enkrat bolj častljivo vstali. Eni so zasramovanje in tepenje terpeli, zraven tudi železje in ječe. So bili kamnjani, prežagani, skušani, z mečem umorjeni; so okrog hodili v kožuhih in kozjih kožah, ubožni, stiskani, zatirani, katerih svet ni bil vreden, in so se potikali po puščavah, po gorah in berlogih in podzemeljskih jamah.“ (H. 11, 35-38.)

Kaj pa jih je v vseh teh križih tako serčne in neboječe delalo? Ali so morebiti imeli pred očmi živega Boga, ki je bil v vervi in spone povezan, h kolu priklenjen in bičan, ki je bil, kakor hudodelnik zaničevan in kakor kdo, ki je smerti vreden, na križ pribit? O ne, od podobe tako strašnega križa niso nič slišali in videli. Samo ljubezen do Boga Izraelovega, ki so ga molili, jim je težki križ polajševala in delala prijetnega. Le mi kristjani smo doživeli tistih srečnih časov, kjer nam je na vsaki strani in na vsakem kraju podoba križanega Boga pred očmi. Ako bi toraj s tem in poleg takega zgleda križ od sebe pehali, kolikega očitjanja bi bili pač vredni?

To očitiranje nam pa tudi po pravici dela apostelj, ko Galačanom v svojem listu pravi: „O nespametni! — pred katerih očmi je bil Jezus Kristus popisan, (kakor da bi bil) med vami križan;“ (3. 1) to je: Kako je mogoče, da tisti nauk zametujete, ko sem vam Jezusa Kristusa tako živo pred oči postavil, kakor da bil med vami križan? Povzdignite svoje oči in ozrite se nanj, kdo da je tisti, ki pred vami hodi. On je naš Gospod! Zato hlapcu ne sme preveč biti, kar Gospodu ni bilo pretežavno. On je naš Odrešenik! Zato se odkupljeni sužnji ne sme nad tim pritožiti, nad čemur njegov rešenik ni tožil. On je naš Bog! Zato stvari ne gre, po lepšem in prijetnejšem potu hoditi, kakor je njegov Bog in Stvarnik hodil. In če naš Gospod in mojster s križem obložen pred, nami hodi mora tudi njegov služabnik, njegov sužnji in njegov učenec s svojim križem radovoljno in poterpežljivo hoditi za njim.

Sklep.

Kako dolgo pa moramo s tem križem obloženi za Kristusom hoditi? Odgovor na to vprašanje bodi na koncu danšnjega premišljevanja. Kristus naš zgled ga je s svojih ramen odložil, ko je prišel na verh gore mertvaških glav. In tako ga tudi mi ne smemo poprej odložiti, dokler pridemo do verha to je: h koncu svojega življenja; tedaj ga bomo zopet v roke nebeškega Očeta položili, od ktereга smo ga prejeli. Do tistihmal bo morebiti še precej serčnosti, veliko zatajevanja in poterpljenja treba, kajti le tistega čaka krona pravičnosti, kdor stanoviten ostane do konca. Polajšujmo si svoje križe s tim, da se pogostoma spominjamo, da nosimo Kristusov križ; in ga je še težega nosil pred nami sam božji Sin. In tolažba naša bodo naj nam besede apostelnove; „Naša sedanja, kratka in lehka nadloga nam pripravlja nezmerno visoko, večno čest, ktera vse presega.“ (II. Kor. 4, 17.) Amen.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija. Fare so dobili č. gg.: Majrič Jan. faro Sachsenburg; Wieser Jan. faro Pontabelj in Peterman Jože faro Št. Vid v Junski dolini. Dekanijstvo in mestno faro v Št. Andražu oskerbuje začasno č. g. Jäger Matija in faro Knezovo č. g. Stembal Martin.

Ljubljanska škofija. Č. gg. so dobili fare: Goslar Mavr. faro Podlipo; Globočnik Jan. faro Slavino in Kramar Jan. faro Breznico. Č. g. Rudolf Lavr. fajm. v Vromah, se poda v pokoj.